

Konferans Bildirisi

Koronavirüs (COVID-19) Salgını ve İnternet Gazeteciliği: Karşılaştırmalı Bir İçerik Analizi

Gizem Uyanık (Arş. Gör.)

İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi
gizemuyanik@aydin.edu.tr

Başvuru Tarihi: 30.06.2021

Yayına Kabul Tarihi: 30.09.2021

Yayınlanma Tarihi: 28.10.2021

<https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.960058>

Öz

İlk olarak Çin'in Hubei Eyaletinin Wuhan şehrinde ortaya çıkan yeni Koronavirüs (COVID-19) salgını, Avrupa ve Amerika başta olmak üzere tüm dünyaya yayılmakta ve çeşitli alanlarda köklü değişiklikleri beraberinde getirmektedir. Koronavirüs salgınının en çok etkilendiği alanların başında gelen medya, çevresinde yaşanan ekonomik, kültürel, sağlık gibi çeşitli gelişmeler ile sürekli olarak değişim yaşamaktadır. Günümüzde yeni medya alanında haber alma ihtiyacının büyük bir kısmını karşılayan internet siteleri, haberlerin anlık olarak paylaşıldığı ve dolaşıma sokulduğu bir alandır. Çalışma, Koronavirüs salgını ile ilgili alınan kararlar etrafında, medya metinlerinin sunumlarında herhangi bir değişikliğe gidilip gidilmediğini ortaya koyma amacı taşımaktadır. Buradan hareketle bu çalışmada, Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) 11 Mart 2020 tarihinde yeni Koronavirüsü pandemi ilan etmesinden öncesinde ve sonrasında yayımlanan bir aylık haberlerin sayılarında ve sunumlarında bir değişiklik olup olmadığı saptanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda *Milliyet* ve *Birgün* gazetelerinin internet sitelerinde 11.02.2020/11.03.2020 ve 12.03.2020/12.04.2020 tarihleri arasında "Koronavirüs" anahtar kelimesiyle aratılan 3.444 haber, içerik analizi yöntemiyle niteliksel ve niceliksel olarak 26 analiz kategorisinde incelenmiştir. Araştırma sonucunda, Koronavirüsün pandemi ilan edilmesiyle birlikte haberin niteliklerinde, paylaşım biçimlerinde ve sunumlarında değişikliğe gidildiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gazetecilik, Koronavirüs, İnternet Gazeteciliği, Küreselleşme.

Conference Paper

The Coronavirus (COVID-19) Epidemic and Internet Journalism: A Comparative Content Analysis

Gizem Uyanık (Res. Asst.)

Istanbul Aydın University Faculty of Communication

gizemuyanik@aydin.edu.tr

Date Received: 30.06.2021

Date Accepted: 30.09.2021

Date Published: 28.10.2021

<https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.960058>

Abstract

The new coronavirus (COVID-19) epidemic, which first appeared in the Wuhan city of Hubei Province of China, spreads all over the world, especially in Europe and America, and as this epidemic spreads, it brings about radical changes in various fields. The media, which is one of the areas where the coronavirus epidemic is most affected, is living as a change with various developments such as medical, cultural and health. Internet sites that meet most of the need to receive news in the field of new media today are areas where news is shared and circulated instantly. Accordingly, the aim of the study is whether the changes made in the presentations of the media texts around the decisions taken regarding the new Coronavirus pandemic. Based on this, it was tried to be determined whether there was any change in the presentation of the news published before and after the World Health Organization (WHO) declared the new Coronavirus pandemic on 11 March 2020 in this study. In this context, the 3.444 news published on the websites of Milliyet and Birgün newspapers searched with the keyword "coronavirus" between the dates of 11.02.202 and 11.03.2020 and between the dates of 11.03.2020 and 11.04.2020 were analyzed in 26 analysis categories qualitatively and quantitatively by content analysis method. As a result of the research, it was found that with the announcement of the coronavirus as a pandemic, news published the characteristics, sharing styles and presentations of the news were changed.

Keywords: Journalism, Coronavirus, Internet Journalism, Globalization.

Giriş

“Günümüze kadar çoğunlukla Koronavirüs’lerin pek çok alt tipi insanlarda soğuk algınlığına neden olmakta iken 31 Aralık 2019 ‘da Çin’in Hubei eyaletinin Wuhan şehrinde yeni tip koronavirüsün insanlarda hastalık yaptığı saptanmış ve hastalığın adı COVID-19 olarak kabul edilmiştir” (Til, 2020). Covid-19 salgınının başlangıcından beri her sektör kendi içinde çeşitli olumsuz durumlarla karşı karşıya kalmıştır. Buna karşılık dijital medya alanında çeşitli fırsatlar oluşmakta, iletişim ortamları ve buna bağlı olarak haber alma süreçlerinde dönüşüm yaşanmaktadır. Öyle ki bu dönüşüm toplumsal ilişkilerimizden, aile ilişkilerimize, tüketim alışkanlıklarımızdan iletişim sektörüne kadar birçok alanda köklü değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Bu değişimlerin en fazla yaşandığı konulardan biri, yeni Covid-19 salgını ile sağlık iletişimi alanında meydana gelmektedir. Yeni Covid-19 salgınına yönelik alınan karantina önlemleri ile bireyler haberleri internet sitelerinden takip etmeye başlamış, anlık haber alma ihtiyacı pandeminin gidişatına göre günden güne artış göstermiştir. Medya, içinde bulunduğu çeşitli değişikliklere sürekli olarak ayak uydurmakta ve ona göre dönüşüm yaşamaktadır. Bu değişimlerin temel araçlarından biri olan internet haberciliği, kısa sürede her kesimden insana ulaşması ve Dünyanın her yerindeki bilgiye erişme imkan sağlaması bakımından oldukça önemlidir. İnternet gazeteciliği, sağladığı olanaklar sayesinde Covid-19 salgınında da bireyler için ilk kaynak olma yolunda varlığını devam ettirmektedir.

Medya metinleri alınan kararlar, kriz durumları, çeşitli gelişmeler etrafında şekillenmekte ve değişikliğe uğramaktadır. Haber alma pratikleri de toplumsal hayatta olup biten gelişmelere bağlı olarak dönüşüm yaşamaktadır. Bugün geldiğimiz noktada gündemi oldukça fazla meşgul eden Covid-19 salgınıyla ilgili bilgi alım sürecinde gazetelerin internet sitelerine olan ilgi artış göstermiştir. Dolayısıyla Covid-19 salgını ile ilgili oluşturulan haberler; güncel gelişmeler, alınan kararlar, yeni uygulamalar çerçevesinde kendini güncellemektedir. Covid-19 salgını ile birlikte yazılı basının tirajlarında düşüş yaşanmış ve daha çok internet temelli habercilik anlayışı ilgi odağı haline gelmiştir. Buna göre bireyler yazılı basından çok internet sitelerinden güncel haberleri almayı tercih etmiş ve küresel salgın süresince tüm dünyada gerçekleşen gelişmeleri anlık olarak takip etme eğilimi göstermiştir. Buna bağlı olarak hedef, Covid-19 salgınının pandemi ilan edilmeden önce ve pandemi ilan edildikten sonra bir aylık dönemde yayımlanan haberlerin içerik analizi yöntemiyle niteliksel ve niceliksel farklılıklarını ortaya koymaktır.

1. Koronavirüs (COVID-19) Salgını ve Mevcut Durumu

Çin’in Vuhan Eyaleti’nde ortaya çıkan yeni Covid-19 hastalığı, 2020 yılı aralık ayının sonlarında ateş, öksürük, nefes darlığı gibi belirtileri olan bireylerde saptanması ile yapılan araştırmalar sonucunda 13 Ocak 2020’de tanımlanan bir virüsdür. Hastalık ilk olarak bu bölgedeki hayvan pazarlarında bulunan bireylerde tespit edilmiştir. Daha sonra insandan insana bulaşması ile Çin’den diğer dünya ülkelerine hızla yayılmıştır (covid19.bilgi.saglik, 2020). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından virüsün resmi adı SARS-CoV-2 (Şiddetli Akut Solunum Sendromu-Koronavirus-2), virüsün neden olduğu hastalık ise COVID-19 olarak belirlenmiştir ve 11 Mart 2020 tarihinde salgın, pandemi, yani küresel salgın hastalık olarak ilan edilmiştir (covid19.tubitak.gov.tr, 2020). Virüs ocak ayında giderek bulaşım oranını artırmış ve tüm dünyada virüs raporları kaydedilmeye başlanmıştır. 13 Mart 2020 tarihine gelindiğinde ise Covid-19 salgınının merkez üssü Avrupa olarak değişmiştir (Aslan, 2020). Salgınla ilgili olarak en önemli gelişme aşı uygulamalarıdır. Tüm dünyada aşı uygulamalarına geçilmesiyle salgının seyrinin azaldığı

gözlemlenmektedir. Hem dünyada hem de Türkiye’de aktif vaka sayıları ve ölüm oranları giderek azalmıştır.

Dünyada ilk COVID-19 vakasının Çin’de saptanmasından sonra Çin’de salgın kontrolü sağlanmaya çalışılırken Dünyanın değişik ülkelerine özellikle de Avrupa’ya hastalığın hızla yayıldığı görülmüştür. Salgının başlangıcından itibaren nüfus yoğunluğu, hastalığa karşı alınan önlemlerin yetersizliği nedeniyle ABD hem vaka sayısı hem ölüm sayısı açısından birinci sıradadır (Çöl & Güneş, 2020). 20 Haziran 2021 tarihi itibarıyla ABD toplam vaka sayısı bakımından birinci sırada yer alırken, Hindistan ikinci sırada, Brezilya üçüncü sırada, Fransa dördüncü sırada, Türkiye beşinci sırada yer almaktadır. Dünya genelinde toplam Covid-19 vaka sayısı 178 milyon iken 3 milyon ölüm rapor edilmiştir.

Türkiye’de indeks vaka 11.03.2020 tarihinde tespit edilmiştir. Bu tarihten sonra aşamalı olarak virüsün toplumda yayılmasını engellemek ve azaltmak için ülke çapında yerel tedbirler alınmaya başlanmıştır (Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), 2020). “Mart’ta Türkiye’de ilk vakanın saptanmasıyla başlayan süreçte, toplam vakalar 21 Mart’ta 1000’e yaklaşmış, 27 Mart’ta 5 binli rakamlara ulaşılmış, 30 Mart’ta 10 bin, 10 Nisan’dan sonra 50 bin ve 60 binlerde, 15 Nisan sonrası 70-80 binlerde seyretmiştir. Nisan sonu itibarıyla toplam vakalar 100 bini aşmış, daha önce 5 bine çıkmış yeni vaka sayıları giderek azalarak 2 binli rakamlara doğru gerilemiştir” (Çöl & Güneş, 2020). 20 Haziran 2021 tarihi itibarıyla ise Türkiye’de toplam 5 milyon 370 bin 299 vaka rapor edilirken, 5 milyon 232 bin 638 iyileşme ve 49 bin 185 ölüm bildirilmiştir.

Pandeminin başından beri dünyadaki ve ülkedeki gelişmeler takip edilmekte ve salgının duruma göre önlemler alınmaktadır. Türkiye’de ilk olarak hastalığın ülkeye geç girişinin önlenmesi adına adımlar atılmıştır. Hastalığın ilk tanı koyulduğu 11 Mart 2020 tarihinden sonra, hastalığın yayılmasını önlemek ve tedavi etmek için eylemler gerçekleştirilmiştir. Salgına karşı önlem planlarına uygun olarak çok sektörlü bir yaklaşımla planlar uygulanmış ve tedbirler alınmıştır (İşsever, İşsever, & Öztan, 2020). Bunlara ek olarak televizyon, internet ve sosyal medya başta olmak üzere çeşitli iletişim kanallarından salgın ile ilgili bilgilendirici broşürler, metinler paylaşılmaktadır. Basılı medyanın karşısında yer alan yeni medya anlayışının temel konumunu açıklayan bu durum, bilginin her kesinden insana anlık olarak paylaşılmasının bir örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Paylaşılan broşürler veya bilgilendirici metinler kısa süre içinde her kesimden insana ulaşabilmekte ve bu durum sağlık iletişiminin yönünü belirlemektedir. Çift yönlü iletişimin hakim olduğu internet sitelerinde bireyler anlık olarak konuyla ilgili yetkili birine sorular sorabilmekte veya haber ile ilgili düşüncelerini dile getirebilmektedir. Salgının gidişatına yönelik pek çok haber, alınan kararlar, uygulanacak önlemler dijital medya üzerinden kitlelere ulaştırılmaktadır. Gelinek noktada habercilik anlayışı dünya gündemiyle eş zamanlı olarak yenilenen geniş bir yelpazeyi işaret etmektedir. Bireylerin salgın sonrası dönemde ev içi pratiklerinin artmasıyla yazılı basına ilgi azalmış, daha çok sosyal medya platformlarından ve haber sitelerinden yayımlanan haberlere ilgi artmıştır. Buna olanak sağlayan internet, gelinen bu noktada önemli bir konumdadır.

Pandemi sürecinde salgının seyrine yönelik birçok veri dijital platformlar da dolaşma girmiştir. Pandemi ile ilgili güncel vaka takibini yapabilmek, diğer ülkelerle vaka sayılarının karşılaştırabilmek için veri setlerini takip etmek zorunlu hale gelmiştir (Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), 2020). Salgının başından bu yana pandeminin durumunu ve seyrini net bir şekilde anlamak adına haritalar, grafikler ve infografikler oluşturulduğu gözlemlenmektedir. Gerçek bilgiye ulaşmanın her zamankinden daha

önemli olduğu Covid-19 salgını sürecinde veriye dayalı habercilik, karmaşık ve çok fazla sayıdaki bilginin her kesimden insan tarafından anlaşılabilir olması bakımından önem taşımaktadır. Veri güdümlü haberciliğe olanak sağlayan internet, sağladığı faydalar ile iletişim düzenini değiştirmekte ve yerel olanın küreselleşmesine olanak sağlamaktadır.

2. COVID-19 Sürecinde Habercilik: İnternet Gazeteciliği Örneği

“İnterneti toplumsal ilişkilerden ayrı, bağımsız bir değişken olarak ele almak yerine; toplumsal ilişkiler içinde şekillenen, ancak o ilişkileri dönüştürebilecek benzersiz özelliklere sahip bir teknoloji olarak değerlendirmek gerekmektedir” (Çevikel, 2004). Dünyada teknolojik gelişmelerin yarattığı etki, mobil teknolojiler ve internet kullanımlarının yaygınlaşması ile habercilik pratikleri köklü dönüşümler yaşamıştır ve yeni iletişim anlayışı ortaya çıkmıştır. İlk zamanlarda tek yönlü iletişimine imlan sağlayan internet, Web 2.0 teknolojisi ile interaktif bir hale dönüşmüştür. Günümüzde yaklaşık 4,5 milyon internet kullanıcısı zamanının büyük çoğunluğunu sanal ortamlarda geçirmektedir. İnternet, bütün insanlığın temel iletişim ihtiyacına karşılık vermiş ve iletişim düzenini değiştirerek yerel olan küreselleşmiştir. Bu değişimlerin başında şüphesiz habercilik anlayışı yer almaktadır. Haber üretimi, dağıtımı, haber kaynaklarına ulaşım, haberlerin sunum şekli de bu gelişmeler ışığında dönüşüm yaşamaktadır.

1970’lerde başlayan internet kullanımı ile ağ temelli iletişim ortaya çıkmıştır. Yeni iletişim ortamlarının en büyük destekçisi olan internet, modern anlamda iletişim sistemlerinin önünü açmıştır. Günden güne artan internet kullanımı ile web siteleri, portallar yaygınlaşarak kullanıcı sayısını artırmıştır (Vural & Bat, 2010). (Hülür, 2015)’e göre “Bilgisayarla gerçekleştirilen ve yakın zamanda ortaya çıkıp hızla yaygınlaşan mobil tabanlı iletişimi de içine alan yeni medya teknolojileri, birçok alanda etkili değişim ve dönüşüm sürecini beraberinde getirmiştir. İletişimin gelişmesi açısından tarihsel olarak çok eski dönemleri düşündüğümüzde bugün ulaştığımız durum, devrim niteliğindedir”. Bu teknolojiler sayesinde birbirinden habersiz bireyler görüşlerini ifade edebilmekte ve dünyada olup biten gelişmelerle ilgili fikir alışverişi yapabilmektedir. Bu sayede yeni medya teknolojileri zaman ve mekan sınırı olmaksızın gelişmektedir (s.22). Dolayısıyla yeni Covid-19 salgını boyunca sadece içinde yaşadığımız bölgenin durumu değil tüm dünyanın mevcut konumu önem taşımaktadır. Özellikle sağlık iletişimi alanında internet medyası, medyanın sağlık alanına etkileri, kullanım alanları üzerinde durulması gereken önemli konulardan biridir.

(Darı, 2017) bu durumu şöyle özetlemektedir; “Sağlığın geliştirilmesi ve güçlendirilmesi konusunda önemli bir bilgi sunucusu konumunda olan internet çok kısa süre içerisinde çok geniş kitlelere ulaşma imkanı sunmasının yanı sıra sağlığı tehdit eden birçok gelişmeden de aynı hızla haberdar olma imkanı sağlamaktadır. İnsanlar internet siteleri aracılığıyla zahmetsiz, geleneksel yöntemlerden çok daha hızlı bir şekilde sağlık bilgisi temin edebilmekte, bu bilgileri karşılaştırabilmekte, korunma yöntemleri hakkında bilgi alabilmektedir. Bu bakımdan internet siteleri sağlık konusunda insanların sıklıkla başvurduğu ve davranışlarını şekillendiren en etkili araçlardan biri haline gelmiştir” (s.731). Teknolojik ilerlemeler ile dijital dönüşümün her alanda olduğu gibi medya; iletişim, sosyal ağlar, sosyalleşme aşamalarında da etkisi günden güne artış göstermektedir. Güncel ve anlık bilgiye ulaşmak pandemi sürecinde önemli bir durum haline geldiğinden özellikle internet aracılığıyla dolaşıma giren haberler artış göstermektedir. Bireylerin güvenilir verilere ulaşabilmesi için resmi kurumlar internet siteleri ve sosyal medya platformları aracılığıyla anlık bilgi paylaşımı yapmaktadırlar. Pandemi sürecinde bireylerin mevcut durumu öğrenebilecekleri, ülkeler arası değerlendirme yapabilecekleri

platformların oluşturulması büyük değere sahiptir. Covid-19 salgınında ortak mücadele sürdürülen zamanlarda vaka takiplerini yapmak ve salgının gidişatını öğrenmek internet siteleri sayesinde mümkün olmaktadır. İnternet siteleri her geçen gün etkisi daha da büyüyen sağlık iletişimi alanında yaşanan güncel gelişmeleri içerisinde barındırmakta ve sağlık konusunda neredeyse ilk kaynak niteliği taşımaktadır. Bunun yanı sıra internet siteleri artık sadece eğlence aracı olarak kullanılan basit bir aracın ötesinde toplumsal durumları ve gelişmeleri etkileyen bir güce sahiptir. Bireylerin hayati bir durumda dahi sıklıkla başvurduğu önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır.

İnternetin kullanım hızının artması ve kitleler tarafından yaygın hale gelmesiyle alternatif medya olarak adlandırılan ve internet temelli gerçekleşen yeni habercilik anlayışı ortaya çıkmıştır. Bu yeni habercilik türleri “dijital yayıncılık” ya da “internet gazeteciliği” olarak adlandırılmaktadır (Çarık, 2021). Geleneksel gazeteciliğin terk edilmesi, teknolojinin hızla gelişmesi, bilgiye her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulması, bilgiyi elde ederken zaman ve mekan kavramlarının ortadan kaldırılması internet gazeteciliğinin temel yapısını işleyişinin anlamak açısından önemlidir. İnternet gazeteciliği, haberlerin basılı olarak yayımlanmasından ziyade dijital ortamlarda yer alması durumunu ifade etmektedir. Dünyayı çevreleyen sanal haberleşme ağının ilk adımını oluşturan internet gazeteciliği, okuyucuları pasif konumdan çıkararak aktif rollere sokmaktadır. Aynı zamanda internet gazeteciliği; sağlık alanında geleneksel yöntemleri geride bırakarak sağlığın korunması, sağlık alanında bilgilendirme yapılması, güncel gelişmelerin anlık paylaşılması gibi pek çok yeniliği barındırarak sağlık iletişimi alanında güçlü bir araç konumuna geldiği görülmektedir. Bu sayede bireyler sağlık alanında yaşanan güncel gelişmeleri, yeni Covid-19 salgınının durumunu ve dünyanın her yerindeki gelişmelere hızlı bir şekilde ulaşabilmektedirler.

Buna bağlı olarak gazeteler internet sitelerinde haber yayımlamaya daha fazla özen göstermektedir. Covid-19 salgını ile haberlerin internet portalları aracılığıyla okunması yazılı basına olan ilginin azalmasına neden olmaktadır. Üstün’ün paylaştığı bilgiye göre; Türkiye’deki basılı gazetelerin toplam tirajları pandeminin ortaya çıktığı ilk zamanlarda 2 milyon bandından 1 milyon 660 bin gerilerken, salgın nedeniyle Nisan ayında gazetelerin okurlarının %18’ini kaybettiği gözlemlenmektedir (Gözlem Gazetesi, 2020). Ünker, Covid-19 pandemisinin yarattığı sonuçlardan ciddi derecede olumsuz etkilenen sektörlerden birinin de yazılı basın olduğunu söylemektedir. Virüs nedeniyle gazetelerin satışları ve tirajları düşmektedir. İlk Covid-19 vakasının duyurulduğu 11 Mart’tan bu yana gazete tirajları dörtte bir oranında azaldığı gözlemlenmektedir. Siyasi gazetelerde tiraj kaybı yüzde 20-25 civarında iken spor gazetelerinde ise bu kayıp yüzde 75’leri bulmaktadır. Satışlardaki düşüşün en büyük nedeninin 65 yaş üstüne uygulanan sokağa çıkma yasağı olduğu görülmektedir. Basılı gazete okurunun önemli bir bölümünü oluşturan 65 yaş üstü bireyler evlerinden çıkamadığı için bu gazetelere ulaşamamakta ve dolayısıyla bu satış kaybı gazetelere yansımaktadır. Aynı zamanda gazete ve kitabevi, market, büfelerin kapanması da gazete satışlarındaki düşüşün bir diğer nedeni olarak karşımıza çıkmaktadır (Ünker, 2020). Gazetelerin internet üzerinden yaptıkları yayınlar tüm dünyada etkisini iyice genişletirken, Türkiye’de de her geçen gün gelişmeye devam ettiği görülmektedir. Örneğin bazı gazetelerin yazılı yayınlarını kapattığı tamamen internet ortamından habercilik yapmaya devam ettiği görülmektedir. Bu durumun tiraj kaybı, maliyet gibi çeşitli nedenleri olmakla birlikte en önemli nedeni, internet teknolojisinin her geçen gün kendini yenilemesi ve gündelik yaşam pratiklerinin internet ortamına kaymasıdır.

İnternetin sağladığı avantajların yanı sıra dezavantajlarının da her geçen gün artarak ve yeni kavramları oluşturarak var olduğunu söylemek mümkündür. İnternetin sağladığı bilgiye her yerden ulaşma imkanı aynı zamanda bilgi bolluğuna ve kirliliğine yol açmakta, dolayısıyla salgın dönemlerinde dezenformasyon da artış göstermektedir. Dijital mecralar sağlık krizi dönemlerinde bireylerin en çok başvurduğu alanlardır. Ancak dijital içeriklerin profesyonel gazeteciler haricinde üretilmesi ve dağıtılması gazetecilik alanında dezenformasyon olgusunun sağlık haberciliği bağlamında yeniden tartışılmaya başlandığı görülmektedir. Bu anlamda ortaya çıkan İnfodemi kavramı, Dünya Sağlık Örgütü tarafından “Bir hastalık salgını sırasında dijital ve fiziksel ortamlarda yanlış veya yanıltıcı bilgiler içeren çok fazla bilgi” olarak tanımlanmaktadır (World Health Organization, 2020). Kamuoyunu doğru bilgilendirmede en çok ihtiyaç duyulan zamanlardan biri kriz dönemleridir. Bu dönemlerde, yanlış ve eksik bilgilendirme, aşırı bilginin sağlanması gündemin yönünü belirlemektedir. Ancak bu sürecin en çok yanlış-eksik bilgilendirmenin olduğu bir dönem olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Böylesi bir ortamda ise önyargılar, nefret söylemi, spekülasyonlar, kargaşa ortamı, sahte haberler sağlık haberciliği için açık bir tehdit oluşturmaktadır (Giritli İnceoğlu, 2020). Medya; kitleleri, sosyal ve ekonomik yapıyı belirleyen büyük bir güçtür. Bu anlamda medya bizlere bilgi aktarmak dışında nasıl bir dünya algısına sahip olmamız gerektiği de aktarmaktadır. Bu noktada üzerinde durulması gereken konu medya sahipliği bağlamında medya içeriklerinin nasıl şekillendiğidir.

Kapitalizmin artış göstermesi ve tekelleşme sürecine giriş ile birlikte haber üretim pratikleri de değişim yaşamıştır. Haber üretimi yapılırken medyanın mülkiyetini elinde bulunduran patronun çıkar ilişkileri dikkate alınır. Patronun çıkarlarına zarar vermemesi, olası haberlerin verilmemesi ya da ona göre kurgulanması sağlanır (Güngör, 2016). Medyanın ekonomi politiği bağlamında Herman ve Chomsky bu durumu şöyle anlatmaktadır; medya şirketlerinin hükümete bağımlılığı ve hükümetle bağlantıları önemli bir yapısal ilişkidir. Bu bağımlılık medyayı disiplin altında tutmak için bir sopa olarak kullanılmıştır ve sık sık resmi çizgiden sapan medya politikaları bu tehdidi aktif hale getirebilir (Herman & Chomsky, 2017). Kamuoyunu doğru bilgilendirmekle yükümlü olan internet gazeteleri, bu işlevini yerine getirmekte yetersiz kalmış ve medya-siyaset-sermaye ilişkisi bağlamında bilginin doğruluğunu şüpheli hale getirmiştir (Korkmaz, 2009). Medya dışından holding veya reklam ajansı sahibi kişilerin habercilik alanına girmesi ile medya, bilgilendirme işlevini yerine getirmede başarısız olmuştur. Covid-19 süresince yapılan haber sayılarının ve içeriklerinin de medya sahipliği ve ideolojisi bağlamında değişiklik gösterdiği görülmektedir. Buradan yola çıkarak bu çalışmada, örneklem olarak ele alınan ve farklı yayın çizgisine sahip Milliyet ve Birgün gazetelerinin internet sayfalarından Covid-19 hastalığı pandemi ilan edilmeden önce ve pandemi ilan edildikten sonra yayımlanan haberlerin sunum ve içerik şekli karşılaştırılarak ele alınmıştır.

3. Araştırma Metodolojisi

3.1. Araştırmanın Amacı

Covid-19 salgınının pandemi ilan edilmesiyle birlikte medya metinlerinin sunumlarında herhangi bir değişikliğe gidilip gidilmediğini ortaya koymak çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Çalışmada, Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilen yeni Covid-19 salgını süresince yapılan haberlerin söyleminde, niteliğinde ve biçimde bir farklılık olup olmadığı saptanmaya çalışılması araştırmanın amaçları arasındadır. Genel olarak çalışma Covid-19 salgınının pandemi ilan edilmeden bir ay öncesinde ve

bir ay sonrasında yayımlanan haberleri nitelik ve nicelik bakımından inceleme amacı taşımaktadır. Bunun yanı sıra Covid-19 salgının yeni çıktığı dönemde yayımlanan haberin hangi konular etrafında şekillendiğinin incelenmesi ve pandemi ilan edilmeden Covid-19 salgınıyla ilgili yapılan haberlere ne kadar yer verildiği, verilen haberlerin hangi konular bağlamında yer aldığı ele alınması bakımından çalışma alana katkı sağlama amacı taşımaktadır. Milliyet ve Birgün gazetelerinin örneklem içerisine alınmasında, gazetelerin siyasal çizgileri göz önünde bulundurulmuştur. Farklı ideolojik atmosferlere ve dolayısıyla farklı okur kitlesine sahip gazetelerin haberleri üzerinde yapılan araştırma ayrıca, Covid-19 ile ilgili haber metinlerindeki mevcut durumu ortaya koyma amacı taşımaktadır.

3.2. Araştırma Yöntemi ve Verilerin Toplanması

Çalışma kapsamında, milliyet.com.tr ve birgün.net internet sitelerinden, 11.02.2020/11.03.2020 ve 12.03.2020/12.04.2020 tarihleri arasında “Koronavirüs” anahtar kelimesi ile aratılmış iki aylık dönemlerde yayımlanan haberler tarihsel sıralama içinde içerik analizi yöntemiyle incelenmektedir. Bu tarihler arasında yayımlanan haberler gazetelerin internet sitelerinde yer alan arşiv bölümlerinden ele edilmiştir. Yayımlanan haberler üzerinde niteliksel ve niceliksel kodlama yapılmakta, yayımlanan haberler içerik analizi yöntemiyle ele alınıp mevcut duruma dair bilgi saptanmaya çalışılmıştır. Çalışmada frekans analizi ve kategorisel analiz tekniği kullanılmıştır. Haberlerin sayıları, nitelik, kaynak ve biçimsel bazda dağılımları frekans analizi içinde değerlendirilmiştir. Yayımlanan haberlerin hangi konulara göre dağılım gösterdiği, kategorisel analiz içinde ele alınmıştır. Analiz kategorileri belirtilen tarihler arasında yayımlanan haberler incelendikten sonra oluşturulmuştur. İlk olarak belirtilen tarihlerde yayımlanan haberin kavramsal olarak ne ifade ettiği ortaya konulmuş, haberler konularına göre ayrılmış ve daha sonra kodlanan temalar birleştirilerek kategoriler oluşturulmuştur. Oluşturulan kategoriler haber konularına göre belirlenmiş, konuyu en iyi yansıtacak şekilde başlıklara ayrılmıştır. Covid-19 salgını Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020 tarihinde pandemi ilan edilmiştir. Çalışmada bu durumun haber sunumlarında bir değişikliğe yol açıp açmadığı analiz edilmek istendiğinden, tarih aralığı pandemi ilan edildikten bir ay önce (11.02.2020-11.03.2020) ve bir ay sonra (12.03.2020-12.04.2020) olarak belirlenmiştir.

3.3. Araştırmanın Güvenilirliği ve Sınırlılıkları

“İçerik analizinde genel anlamda güvenilirliğin sağlanabilmesi için neyin hangi kategoriye niçin yerleştirildiği açıklanmalıdır. Buna göre içerik analizi için kategorilerin tanımlamaları önemli bir ölçüttür. Kategori tanımlarının net olarak yapılması, araştırmada ölçülmek istenen özelliğin ne olduğuna dair bilgi verir” (Yalçın, 2019). Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla elde edilen haberlerin analiz kategorileri her haber konusu için ayrı bir başlık olarak ele alınmıştır ve analiz kategorileri kapsamlı şekilde oluşturulmuştur. Oluşturulan her kategori için detaylı bir açıklama yapılmış ve o kategori altına giren haberlerin neye göre belirlendiği açıklanmıştır. Bu anlamda kategori tanımlamalarının net bir şekilde açıklanmış olması, her kategori başlığı altına haber konularından örneklerin verilmesi ve başlıkların detaylıca oluşturulması çalışmanın güvenilirliğine katkı sağlamaktadır. Ayrıca çalışma sonucunun doğruluğunu yansıtmak amacıyla her kategori altında yer alan haber görsellerine sıklıkla yer verilmiştir. Ancak araştırma zamanının kısıtlılığından dolayı kategorilerin tek bir kişi tarafından oluşturulması araştırmanın sınırlılıkları arasında yer almaktadır.

3.4. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma evrenini milliyet.com.tr ve birgün.net internet sitelerinden yayımlanan tüm haberler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 11.02.2020/11.03.2020 ve 12.03.2020/12.04.2020 tarihleri arasında iki aylık dönemde Covid-19 ile ilgili yayımlanan 3.444 haber oluşturmaktadır. Bu tarihler arasında yayımlanan köşe yazıları araştırmanın dışında tutulmuştur.

3.5. Analiz Kategori ve Tanımlamaları

- **Dünyada son durum:** Dünyadaki son durum gelişmeleri, toplam vaka, ölüm, iyileşme sayıları, dünya çapında yapılan araştırmalar, ülkelerin toplam Covid-19 vaka sıralamaları, diğer ülkelerle yapılan karşılaştırmalar bu kategori altında ele alınmıştır.
- **Ülke bazında vaka sayıları:** Ülkelerin ayrı ayrı vaka, ölüm, iyileşme sayıları, ülkelerde yaşanan Covid-19 vaka sayıları ile ilgili gelişmeler bu kategori altında ele alınmıştır.
- **Türkiye’de mevcut durum:** Türkiye’de son durum haberleri, yayımlanan vaka, ölüm, iyileşme sayıları, Türkiye’de taburcu edilen, gözlem altına alınan, eczacıların ve Bilim Kurulu Üyelerinin Türkiye ile ilgili açıklamaları, iyileşen kişilerin haberleri, diğer ülkelerden Türkiye’ye getirilen kişiler, önemli tıp insanların ölümleri, iyileşmeleri, sağlık bakanı Fahrettin Koca’nın açıklamaları, öngörülen tahminler, Basın İlan Kurumu açıklamaları, ilk Covid-19 vakalarının görüldüğü şehirler ile ilgili haberler, Türkiye’de toplu mezarlık tartışmaları, Türk Tabipleri Odalarının il bazında verdiği rakamlar bu başlık altında incelenmiştir.
- **Seyahat yasağı:** Ülke giriş çıkışlarının kapatılması, tüm hava kara ve deniz ulaşımının yasaklanması, seyahat izin belgeleri ile ilgili açıklama haberleri bu başlık altında incelenmiştir.
- **Sokağa çıkma yasağı:** Sokağa çıkma yasağı ile ilgili tüm haberler bu kategori altında incelenmiştir.
- **Maske, dezenfektan, kolonya haberleri:** Maske, dezenfektan, koruyucu siperlik, tıbbi malzeme, kolonya, dezenfektan tünelleri, solunum cihazları, temizlik malzemeleri ile ilgili tüm haberler bu başlık altında ele alınmıştır.
- **Uyulması gereken kurallar:** Covid-19 sürecinde nasıl bir yol izlenmeli, temizlik nasıl sağlanmalı, evde kalma ile ilgili uyarılar, kurallara uymayan kişilere verilen maddi cezalar, konuda uzman kişilerin yaptıkları uyarılar, dağıtılan bilgilendirici broşürler, maske takımı ile ilgili doğru bilinen yanlışlar ile ilgili haberler bu kategori altında incelenmiştir.
- **Aşı gelişmeleri:** dünyada ve Türkiye’de aşı ile ilgili tüm gelişmeler, araştırmalar, denemeler bu başlık altında ele alınmıştır.
- **Alınan önlemler:** Umre ziyaretlerinin askıya alınması, camilerin kapatılması ve namazların iptal edilmesi, park, mesire alanı ve mangal yasağı, berber, güzellik merkezi ve berberlerin kapatılması, futbol, voleybol, hentbol ve basketbol liglerinin ertelenmesi, maçların seyircisiz oynanması bu başlık altında incelenmiştir. Ayrıca kafeler, düğün salonları, eğlence merkezlerinin kapatılması, müşteri sayılarında azalışa gidilmesi, dezenfekte çalışmaları, otobüs kısıtlamaları, kontrollü kısıtlama açıklamaları, kapalı alanlara ateş ölçerlerin yerleştirilmesi ile ilgili tüm haberler bu kategori altında ele alınmıştır.
- **Karantina uygulamaları:** Dünyadaki tüm karantina haberleri bu kategori altında incelenmiştir.

- **Eğitim:** Milli Eğitim Bakanının, YÖK'ün yaptığı açıklamalar, EBA TV haberleri, okulların kapatılması, uzaktan eğitim haberleri, üniversitelerin tamamen kapatılması, okullarda dezenfekte çalışmaları, ücretli öğretmenler, ek ders ücretleri, ilave atamalar ile ilgili alınan kararlar, üniversite sınavına ilişkin alınan kararlar bu başlık altında ele alınmıştır.
- **Çalışma yaşamı:** Uzaktan çalışma haberleri, mesai değişiklikleri, verilen izinler, yeni çalışma koşulları, Sağlık çalışanlarının izinlerinin iptal edilmesi ile ilgili kararlar, çalışma saatlerinde yapılan değişimler, işsizliğin artış gösterdiği haberler, çocuk işçiler ile ilgili tüm haberler bu başlık altında incelenmiştir.
- **Test uygulamaları:** Dünyada ve Türkiye'de uygulanan test haberleri, test kiti ile ilgili haberler, bu alanda yapılan yardımlar, testlerin yetersiz olduğu ile ilgili tüm haberler bu başlık altında incelenmiştir.
- **Dünya Sağlık Örgütü Açıklamaları:** DSÖ tarafından yapılan tüm açıklamalar ve haberler bu kategori altında ele alınmıştır.
- **İndirim, destek, yardım uygulamaları:** Askıda fatura, ücretsiz ekmek dağıtımı, terapistlerin ücretsiz destek vermesi, fatura indirimleri, para yardımları, kısa çalışma ödeneği, erken bayram ikramiyesi, en düşük emekli maaşının 1500 TL olması, yapılan bağışlar, ücretsiz maske dağıtımı, işten çıkarılmaların 3 ay yasaklanması gibi destek, dayanışma, indirim ile ilgili tüm haberler bu başlık altında ele alınmıştır.
- **Ekonomi:** Dolar ve altında son durum, üretici, çiftçi, esnaf haberleri, sunulan ekonomi paketi, bankaların ödemeleri erteleme haberleri, market ürünlerinin fiyatlarındaki artış, Uluslararası Para Fonu'nun (IMF), ABD Merkez Bankasının (FED) yaptığı açıklamalar ile ilgili haberler bu başlık altında ele alınmıştır.
- **Turizm:** Turizm bakanının yaptığı açıklamalar ve turizmin mevcut durumuyla ilgili güncel haberlerin tamamı bu başlık altında ele alınmıştır.
- **Toplantı haberleri:** Bilim kurulu toplantıları, Cumhurbaşkanlığı kabine toplantıları, TBMM'de yapılan toplantılar, NATO Dışişleri Başkanlığı, G20 Liderler Olağanüstü Zirve toplantıları, Bakanlar kurulu ve Uluslararası toplantı haberleri, görüşmeler bu kategori altında incelenmiştir.
- **Spor:** Süper lig haberleri, futbol liglerinin askıya alınması, boksörlerin açıklamaları, futbol federasyonu açıklamaları, futbol ile ilgili önemli kişilerin virüse yakalanması ile ilgili haberler, spor yazarlarının, hakemlerinin, spor kulüplerinin, uluslararası olimpiyat komitesinin, açıklamaları, spor belgeselleri, Uluslararası Satranç Federasyonu ve UEFA Başkanının yaptığı açıklamalar, bisiklet turlarının iptalleri, Boks Milli Takımı açıklamaları, ülkelerin Premier Ligleri ile ilgili tüm haberler bu başlık altında incelenmiştir.
- **Milli dayanışma kampanyası:** Cumhurbaşkanının başlattığı milli dayanışma kampanyası ile ilgili tüm haberler bu başlık altında incelenmiştir.
- **İnfaz paketi haberleri:** Ceza evindeki hükümlüler, hükümlü gazetecilerin infaz paketinden yararlanması talepleri, cezaevlerindeki ölümler, infaz paketi kapsamı yayımlanan tüm haberler bu başlık altında ele alınmıştır.
- **Kadın haberleri:** Covid-19 salgını boyunca karantina uygulamaları ve sokağa çıkma yasakları ile ilgili olarak kadına şiddet ve aile içi şiddet haberleri, kadınların gerçekleştirdikleri eylem ve protestolar, kadın cinayetleri ile ilgili platformlar, sosyo-politik saha araştırmaları, dayanışma ağı gönüllüleri açıklamaları bu başlık altında ele alınmıştır.

- **Mülteci, sığınmacı haberleri:** Sınır kapılarının kapatılması, mültecilerin Covid-19 salgını boyunca yaşadıkları durumlar, göçmenler, sığınmacılar ile ilgili haberler, Suriyeli Mültecilerle Dayanışma Derneği açıklamaları, ülkelerde yaşanan ırkçılık ile ilgili haberler bu kategori altında ele alınmıştır.
- **Sosyal mesafe kuralları:** Sosyal mesafe kuralları, bu kurallara uymayan kişiler ile ilgili haberler, siyasi kişilerin görüşmeler süresince sosyal mesafe önlemleri ile ilgili tüm haberler bu başlık altında incelenmiştir.
- **Türk Tabipleri Birliği Açıklamaları:** TTB tarafından yapılan tüm açıklamalar ve buna konu olan haberler bu başlık altında incelenmiştir.
- **Diğer:** Açıklanan hiçbir kategori altında ele alınamayan; magazin, çevre, halkın yaşadıklarını anlattığı haberler, sağlık çalışanlarına uygulanan şiddet haberleri, özel gün kutlamaları, alerji, beslenme, ihaleler, siyasi tartışmalar, konferanslar, intihar haberleri vb. haberler bu başlık altında ele alınmıştır.

4. Bulgular

11.02.2020/11.03.2020 ve 12.03.2020/12.04.2020 tarihleri arasında milliyet.com.tr ve birgün.net internet sitelerinden ulaşılan haber sayıları şöyledir;

Tablo 1. Gazetelerin İnternet Adreslerinden Covid-19 ile İlgili Yayımladıkları Toplam Haber Sayıları

Haber Portalları	Dünya Sağlık Örgütü Tarafından Pandemi İlan Edilmeden Önce (11.02.2020-11.03.2020)	Yüzde (%)	Dünya Sağlık Örgütü Tarafından Pandemi İlan Edildikten Sonra (12.03.2020-12.04.2020)	Yüzde (%)
milliyet.com.tr	34	%6,70	306	%10,42
birgün.net	474	%93,30	2.630	%89,58
Toplam	508	%100	2.936	%100

İncelenen tarih aralığında Milliyet ve Birgün gazetelerinin haber portallarında yayımlanan içerikler “Koronavirüs” anahtar kelimesi ile taranmıştır. Tarama sonucunda toplam 3.444 habere ulaşılmıştır. Covid-19 ile ilgili kaleme alınan köşe yazıları araştırma dışında bırakılmıştır. Ayrıca milliyet gazetesinin Covid-19 ile ilgili yayımladıkları haberler genel itibariye video şeklinde kısa özet olarak verildiğinden ‘Milliyet TV’ başlıklı günün özeti haberleri de araştırma içerisine dahil edilmiş, video içerisinde yer alan haberler ayrı ayrı incelenmiştir. İncelenen sonuçlara bakıldığında pandemi ilan edilmeden önce yayımlanan haber sayısı 508 iken, pandemi ilan edildikten sonra yayımlanan toplam haber sayısında büyük bir artış meydana geldiği ve toplam 2.936 haber paylaşıldığı görülmektedir. Her iki haber sitesinin de Covid-19’un Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edildikten sonra yayımladıkları haber sayılarında artış olduğu görülmektedir. Milliyet.com.tr haber sitesinde haberlerin %6,70’i pandemi ilan edilmeden önce %10,42’sinin pandemi ilan edildikten sonra yayımlandığı gözlemlenmektedir. Birgün.net haber sitesinin haberlerin %93,30’unun pandemi ilan edilmeden önce, %89,58’inin pandemi ilan edildikten sonra yayımlandığı görülmektedir.

4.1. Gazetelerin İnternet Sitelerinde Pandemi İlan Edilmeden Önce 11.02.2020-11.03.2020 Tarihleri Arası Yayımladıkları Haberlere İlişkin Bulgular

4.1.1. Kodlama Cetveli

Tablo 2. Yayımlanan Haberlerin Kategorilere Göre Dağılımı

Kategoriler	Milliyet.com.tr (11.02.2020- 11.03.2020)	Yüzde (%)	Birgün.net (11.02.2020-11.03.2020)	Yüzde (%)
Dünyada son durum	3	%8,82	25	%5,27
Ülke bazında vaka sayıları	15	%44,11	113	%23,83
Türkiye’de mevcut durum	0	%0	25	%5,27
Seyahat yasağı	0	%0	10	%2,10
Sokağa çıkma yasağı	0	%0	1	%0,21
Maske, dezenfektan, kolonya haberleri	3	%8,82	10	%2,10
Uyulması gereken kurallar	0	%0	9	%1,89
Aşı gelişmeleri	1	%2,94	2	%0,42
Alınan önlemler	3	%8,82	72	%15,18
Karantina uygulaması	0	%0	25	%5,27
Eğitim	0	%0	13	%2,74
Çalışma hayatı	0	%0	4	%0,84
Test uygulamaları	0	%0	3	%0,63
Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Açıklamaları	2	%5,88	15	%3,16
Ekonomi	3	%8,82	30	%6,32
Turizm	1	%2,94	1	%0,21
Toplantı haberleri	1	%2,94	7	%1,47
Spor	0	%0	27	%5,69
İnfaz paketi gelişmeleri	0	%0	1	%0,21
Türk Tabipleri Birliği (TTB) açıklamaları	0	%0	8	%1,68
Diğer	2	%5,88	73	%15,40
Toplam	34	%100	474	%100

‘İndirim-yardımlaşma-destek, milli dayanışma kampanyası, sosyal mesafe, kadın ve sığınmacı haberleri’ kategorilerine dahil olacak haberler 11.02.2020-11.03.2020 tarihleri arasında her iki gazetede de rastlanmadığı için kodlama cetvelinden çıkarılmıştır. Milliyet.com.tr haber sitesinin yayımladığı Covid-19 haberlerinin kategorilere göre dağılımına bakıldığında toplamda 34 haber paylaşıldığı görülmektedir. Paylaşılan haberlerin %44,11’inin ‘ülke bazında vaka sayıları’ kategorisinde yayımladığı görülmektedir. ‘Dünyada son durum, maske-dezenfektan-kolonya haberleri, alınan önlemler ve ekonomi’ kategorisinde yayımlanan haberler toplam haber sayısının %8,82’sine denk olup eşit dağılım gösterdiği gözlemlenmektedir.

Haberlerin %5,58’inin ‘Dünya Sağlık Örgütü açıklamaları ve diğer’ kategorisinde yayımlandığı gözlemlenmektedir. ‘Aşı gelişmeleri, turizm ve toplantı haberleri’ kategorilerinde yayımlanan haberler toplam haber sayısının %2,94’üne denk olup eşit dağılım göstermektedir. ‘Türkiye’de mevcut durum, seyahat-sokağa çıkma yasağı, uyulması gereken kurallar, karantina, eğitim, çalışma hayatı, test uygulamaları, spor, infaz paketi gelişmeleri ve TTB açıklamaları’ başlığında hiç haber yayımlanmadığı görülmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü'nden Türkiye'ye övgü: Hazırlıkları çok iyi

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Türkiye Ofisi Program Yöneticisi Prof. Dr. Toker Ergüder, Türkiye'nin Covid-19 (yeni tip koronavirüs) vakaları ilk ortaya çıktığında hızlı davranıldığını ve önlem aldığını söyledi.

Milliyete konuşan Ergüder, sosyal medyada dolaşan ve doğru olmayan videolar yerine Sağlık Bakanığı'nın bilgilendirmelerini dinlemek gerektiğini kaydetti:

20 AŞI DENEĞİ: Çin'in virüsün yapısını dünya ile paylaşmasının ardından bilim insanları çalışmaya başladılar. Şu anda dünya genelinde 20'ye yakın aşı ile ilgili klinik deneyler yapılıyor.

Şekil 1. 'DSÖ Açıklamaları' Kategorisine Örnek (milliyet.com.tr/ 21.03.2020)

Birgün.net haber sitesinin yayımladığı Covid-19 haberlerinin kategorilere göre dağılımına bakıldığında ise toplamda 474 haber paylaşıldığı gözlemlenmektedir. Buna göre haberlerin %23,83'ünün 'ülke bazında vaka sayıları' kategorisinde yer aldığı görülmektedir. Haberlerin %15,40'ının 'Diğer' kategorisinde, %15,18'inin 'alınan önlemler' başlığında %6,32'sinin 'ekonomi' kategorisinde ve %5,69'unun 'spor kategorisinde yayımlandığı görülmektedir.

İstanbul'da metrobüs ve duraklarda 'koronavirüs' önlemi

İstanbul'da koronavirüse karşı her gün yaklaşık 1 milyon 50 bin kişinin yolculuk yaptığı metrobüs ve metrobüs durakları ekipler tarafından detaylı temizlik işlemlerinin ardından ilaçlarla dezenfekte edilecek

Şekil 2. 'Alınan Önlemler' Kategorisine Örnek (birgun.net/ 29.02.2020)

'Dünyada son durum, karantina uygulaması, Türkiye'de mevcut durum' kategorilerinde yayımlanan haber sayısı toplam haber sayısının %5,27'sine denk olup eşit bir dağılım sergilediği görülmektedir. Haberlerin %3,16'sı 'DSÖ açıklamaları' kategorisinde, %2,74'ü 'Eğitim' kategorisinde paylaşılmıştır. 'Seyahat yasağı ve sokağa çıkma yasağı' kategorisinde yayımlanan haberlerin sayısı toplam haber sayısının %2,10'una denk olup eşit dağılım sergilediği görülmektedir. Haberlerin %1,89'u 'Uyulması gereken kurallar' kategorisinde, %1,68'inin 'TTB açıklamaları' kategorisinde, %1,47'sinin 'toplantı haberleri' başlığı altında yer aldığı incelenmiştir.

Haberlerin %0,84'ünün 'Çalışma hayatı' kategorisinde, %0,63'ünün 'test uygulamaları' kategorisinde, %0,42'sinin ise 'aşı gelişmeleri' kategorisinde yayımlandığı görülmektedir. 'Sokağa çıkma yasağı, turizm ve infaz paketi' kategorisinde paylaşılan haberlerin sayısı toplam haber sayısının %0,21'ine denk olduğu ve eşit bir dağılım gösterdiği görülmektedir. 'İndirim ve milli dayanışma kampanyası' başlığı altında ise hiç haber yayımlanmadığı görülmektedir.

Tablo 3. Yayımlanan Haberlerin Nitelik Bazında Dağılımları

Nitelikler	Milliyet.com.tr (11.02.2020- 11.03.2020)	Yüzde (%)	Birgün.net (11.02.2020- 11.03.2020)	Yüzde (%)
Olumlu	5	%14,71	36	%7,61
Olumsuz	20	%58,82	285	%60,12
Nötr	9	%26,47	153	%32,27
Toplam	34	%100	474	%100

Milliyet gazetesinin haber portalından yayımladığı haberlerin dağılımlarına bakıldığında haberlerin %58,82'sinin olumsuz, %26,47'sinin nötr ve %14,71'inin olumlu nitelikte olduğu gözlemlenmektedir. Birgün gazetesinin yayımladığı haberlere bakıldığında ise haberin %60,12'sinin olumsuz, %32,27'sinin nötr ve %7,61'inin olumlu nitelik taşıdığı görülmektedir. Birgün gazetesinin yayımladığı haberlerin çoğunluğunun olumsuz nitelikte ve buna karşılık Milliyet gazetesinin yayımladığı haberlerin çoğunluğunun olumlu nitelikte olması gazetelerin iktidara karşı olan ideolojik tutumundan kaynaklı olduğu gözlemlenmektedir. Milliyet gazetesinin yaptığı olumlu nitelikteki haberlerin genel olarak alınan önlemler ve ekonomik ilerlemeler olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Yayımlanan Haberlerin Biçimsel Bazda Dağılımları

	Milliyet.com.tr (11.02.2020- 11.03.2020)	Yüzde (%)	Birgün.net (11.02.2020- 11.03.2020)	Yüzde (%)
Görsel	8	%23,52	468	%98,73
Video	26	%76,48	6	%1,27
Grafik, tablo, haritalama	0	%0	0	%0
Toplam	34	%100	474	%100

Milliyet gazetesinin haber portalından yayımladığı haberlere bakıldığında haberlerin %76,48'inin video olarak, %23,52'sinin görsel olarak paylaşıldığı görülmektedir. Birgün gazetesinin yayımladığı haberlere bakıldığında ise büyük çoğunluğu oluşturan %98,73'ünün görsel olarak paylaşıldığı %1,27'sinin ise video olarak yayımlandığı gözlemlenmektedir. Her iki gazetenin de 'grafik, tablo, haritalama' başlığı altında hiç haber yayımlamadığı gözlemlenmektedir.

KORONAVİRÜS SALGINI

Koronavirüs, ilk olarak Hubey eyaletine bağlı Wuhan kentinde 12 Aralık'ta tespit edilmişti. Wuhan Belediyesi Sağlık Komisyonu, 31 Aralık'ta kentteki Huanan Deniz Ürünleri Pazarı ile teması bulunan 27 kişide daha "gizemli" hastalığın görüldüğünü açıklamış ve pazarı kapatılmıştı.

Virüsün kısa sürede Wuhan'dan diğer kent ve eyaletlere sıçraması nedeniyle 22 Ocak'tan bu yana başta Wuhan olmak üzere Hubey eyaletine bağlı irili ufaklı 17 kentte toplu ulaşım durduruldu. Kentlerin nüfusu 50 milyonu buluyor.

Kaynak: AA, DHA

Şekil 3. 'Video' Haber Örneği (birgün.net/ 14.02.2020)

Her iki gazetenin de haberleri paylaşma biçimlerinin farklılık gösterdiği görülmektedir. Birgün gazetesi daha çok görsel ağırlıklı paylaşım yaparken, Milliyet gazetesinin daha çok video ağırlıklı haber yayımladığı görülmektedir.

Tablo 5. Yayımlanan Haberlerin Kaynak Bazında Dağılımları

Kaynaklar	Milliyet.com.tr (11.02.2020- 11.03.2020)	Yüzde (%)	Birgün.net (11.02.2020- 11.03.2020)	Yüzde (%)
Sanat, spor, iş dünyası	0	%0	48	%10,12
Dernek, STK,	1	%2,94	7	%1,50
Tıp alanında uzman	5	%14,70	161	%34
Siyasi parti temsilcisi	0	%0	48	%10,12
Kamu kurumu temsilcisi	5	%14,70	101	%21,30
Halk	1	%2,94	6	%1,26
Haber ajansları	3	%8,82	81	%17
Kaynak yok	19	%55,88	12	%5,53
Diğer	0	%0	10	%2,10
Toplam	34	%100	474	%100

Milliyet gazetesinin haber portalında yayımladığı haberlerin kaynak dağılımlarına bakıldığında paylaşılan haberlerin %55,88'inin kaynak olmadan verildiği görülmektedir. Haberlerin %14,70'inde 'tıp alanında uzman ve kamu temsilcisi' kaynağına yer verilirken, %8,82'inde ise haber ajanslarından yararlanılmıştır. 'Dernek, STK ve halkın' yer aldığı haberler toplam oranın %2,94'ünü oluşturmakta ve eşit bir dağılım göstermektedir. Yayımlanan haberlerde 'sanat, spor, iş dünyası, siyasi parti temsilcisi ve diğer' başlığı altında bulunan ise hiçbir kaynağına yer verilmemiştir.

Birgün gazetesinin haber portalında yayımladığı haberlerin kaynak bazında dağılımlarına bakıldığında ise haberlerin %34'ünde tıp alanında uzman kaynaklara, %21,30'unda kamu kurumu temsilcisine, %17'inde ise haber ajanslarına yer verdiği görülmektedir. Siyasi parti temsilcisi ve sanat-spor-iş dünyası kaynaklarına yer verilen haberlerin sayısı toplam haber sayısının %10,24'üne denk olup eşit dağılım göstermektedir. Haberlerin %5,53'ünde ise kaynağına yer vermediği görülmektedir. Haberlerin %2,10'u 'diğer' başlığı altında ele alınırken, yayımlanan haberlerin %1,50'inde dernek, STK kuruluşlarına, %1,26'ında halkın yorumlarına yer verildiği gözlemlenmektedir. Haberlerde kaynak kullanımı, haber içeriği ve niteliği bakımından oldukça önemli olmasına karşılık kaynakların objektif, gerçeğe uygun, bilgiler vermesi de okuyucular için hayati önem taşımaktadır. Buna göre Tablo-5'e bakıldığında Milliyet gazetesinin çoğu haberinin kaynak olmadan yayımlanması haber içeriklerinin doğruluğuna şüphe düşürmektedir.

4.2. Gazetelerin İnternet Sitelerinde Pandemi İlan Edildikten Sonra 12.03.2020-12.04.2020 Tarihleri Arası Yayımladıkları Haberlere İlişkin Bulgular

4.2.1. Kodlama Cetveli

Tablo 6. Yayımlanan Haberlerin Kategorilere Göre Dağılımı

Kategoriler	Milliyet.com.tr (12.03.2020- 12.04.2020)	Yüzde (%)	Birgün.net (12.03.2020- 12.04.2020)	Yüzde (%)
Dünyada son durum	10	%3,26	206	%7,83
Ülke bazında vaka sayıları	18	%5,88	278	%10,57
Türkiye'de mevcut durum	32	%10,45	268	%10,19
Seyahat yasağı	13	%4,24	71	%2,69

Kategoriler	Milliyet.com.tr (12.03.2020- 12.04.2020)	Yüzde (%)	Birgün.net (12.03.2020- 12.04.2020)	Yüzde (%)
Sokağa çıkma yasağı	16	%5,22	91	%3,46
Maske, dezenfektan, kolonya haberleri	4	%1,30	67	%2,54
Uyulması gereken kurallar	19	%6,20	142	%5,39
Aşı gelişmeleri	5	%1,63	10	%0,38
Alınan önlemler	27	%8,82	243	%9,23
Karantina uygulamaları	19	%6,20	158	%6
Eğitim	6	%1,96	78	%2,96
Çalışma yaşamı	4	%1,30	93	%3,53
Test uygulamaları	13	%4,24	65	%2,47
Dünya Sağlık Örgütü Açıklamaları	3	%0,98	19	%0,72
İndirim, destek, yardım uygulamaları	15	%4,90	146	%5,55
Ekonomi	10	%3,26	157	%5,96
Turizm	2	%0,65	6	%0,22
Toplantı haberleri	4	%1,30	38	%1,44
Spor	33	%10,78	182	%6,92
Milli dayanışma kampanyası	8	%2,61	18	%0,68
İnfaz paketi haberleri	6	%1,96	26	%0,98
Kadın haberleri	0	%0	17	%0,64
Mülteci, sığınmacı haberleri	0	%0	20	%0,76
Sosyal mesafe kuralları	0	%0	51	%1,93
Türk Tabipleri Birliği Açıklamaları	0	%0	26	%0,98
Diğer	49	%16,01	154	%5,85
Toplam	306	%100	2.630	%100

Milliyet gazetesinin haber portalından yayımladığı haberlerin kategorilere göre dağılımına bakıldığında haberlerin %16,01'i 'diğer' kategorisinde, %10,78'inin 'spor' kategorisinde, %10,45'inin 'Türkiye'de mevcut durum' kategorisinde, %8,82'inin alınan önlemler kategorisinde yer aldığı görülmektedir. 'Karantina uygulamaları ve uyulması gereken kurallar' kategorisinde paylaşılan haber oranları toplam haber oranının %6,10'una denk olup eşit bir dağılım sergilediği görülmektedir. Haberlerin %6'sının 'karantina', %5,88'inin 'ülke bazında vaka sayıları', %5,22'sinin 'sokağa çıkma yasağı', %4,90'nunun 'indirim, destek, yardım uygulamaları' ve %4,24'ünün 'test uygulamaları' kategorisinde yer aldığı gözlemlenmektedir.

Umreden karantinaya! 14 gün ayrı odalarda tutulacaklar

Umreden dönen binlerce kişi, Covid-19 salgınına karşı Konya ve Ankara'da yurtlarda karantinaya alındı. Ankara'daki 1000 kişiden belirli gösteren 51 hastaneye sevk edildi.

Peşin Ayları / ANKARA

Saudi Arabistan'dan umreden dönen vatandaşlar, yeni tip koronavirüs (Covid-19) salgınına karşı tedbir amacıyla Kredi Yurtlar Kurumu'nun yurtlarında karantinaya alındı. Medine den Ankara'ya ve Konya'ya gelen vatandaşlar, sağlık taramasından geçirilerek dezenfekte edilmiş otobüslere bindirilip gözlem altında tutulacakları yurtlara götürüldü. Vatandaşlar ayrı ayrı odalarda 14 gün boyunca gözlem altına alınacak.

Şekil 4. 'Karantina Uygulamaları' Kategorisine Örnek (milliyet.com.tr/16.03.2020)

Milliyet gazetesinin diğer yayımladığı haberlere bakıldığında, 'Ekonomi ve dünyada son durum' kategorilerinde ele alınan haberlerin sayısı toplam haber sayısının %3,26'sına denk olup eşit dağılım gösterdiği görülmektedir. Haberlerin %2,61'inin 'milli dayanışma kampanyası' kategorisinde yer aldığı görülmektedir. 'Eğitim ve infaz paketi' kategorisinde yer alan haberlerin sayısı toplam haber sayısının %1,96'sına denk olup eşit dağılım göstermektedir. Haberlerin %1,63'ünün 'aşı gelişmeleri' kategorisinde yer aldığı gözlemlenmektedir.

Milliyet gazetesinin haber portalında 'Toplantı haberleri, çalışma yaşamı, maske, dezenfektan ve kolonya haberleri' kategorilerinde yer alan haberlerin sayısı toplam haber sayısının %1,30'una denk olup eşit bir dağılım göstermektedir. Haberlerin %0,98'i 'DSÖ açıklamaları' kategorisinde, %0,65'inin ise 'turizm' kategorisinde yer aldığı görülmektedir. 'Kadın, mülteci, sığınmacı, sosyal mesafe kuralları, TTB açıklamaları' kategorilerinde ise hiç haber yayımlanmadığı görülmektedir.

Birgün gazetesinin yayımladığı haberlerin kategorilere göre dağılımlarına bakıldığında haberlerin %10,57'inin 'ülke bazında vaka sayıları', %10,19'unun 'Türkiye'de mevcut durum', %9,23'ünün 'alınan önlemler', %7,83'ünün 'dünyada son durum', %6,92'inin 'spor', %5,96'sının 'ekonomi', %5,85'inin 'diğer', %5,55'inin 'indirim-destek-yardım uygulamaları', %5,39'unun 'uyulması gereken kurallar' kategorisinde yer aldığı görülmektedir.

Hollanda'da toplu taşımayla işe giden sağlık çalışanlarına ücretsiz otomobil ve benzin

Hollanda'da toplu taşımayla işe giden sağlık çalışanlarına ücretsiz otomobil ve benzin verilecek. Ülke çapında 633 otomobil de, aracı olmayan sağlık çalışanlarının kullanımına sunuldu

Şekil 5. 'İndirim, Destek, Yardım' Kategorisine Örnek
(birgün.net/10.04.2020)

Birgün gazetesinin paylaştığı haberlerin %3,53'ünün 'çalışma hayatı', %3,46'sının 'sokağa çıkma yasağı', %2,96'sının 'eğitim', %2,69'unun 'seyahat yasağı', %2,54'ünün 'maske-dezenfektan-kolonya haberleri', %2,47'inin 'test uygulamaları' kategorisinde paylaşıldığı görülmektedir. Diğer haberlere bakıldığında ise %1,93'ünün 'sosyal mesafe kuralları', %1,44'ünün 'toplantı haberleri' kategorisinde yer aldığı görülmektedir. 'TTB açıklamaları ve infaz paketi haberleri' kategorisinde yer alan haberlerin oranı toplam haber oranının %0,98'ine denk olup eşit bir dağılım göstermektedir.

İBB'den "sosyal mesafe" çıkartmaları

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) raylı sistem, metrobüs ve otobüslerde güvenli mesafenin korunması için hazırladığı çıkartma ve broşürleri toplu taşıma araçlarına yapıştırdı

Şekil 6. 'Sosyal Mesafe' Kategorisine Örnek (birgün.net/26.03.2020)

Birgün gazetesinin yayımladığı haberlerin %0,76'sının 'mülteci, sığınmacı haberleri', %0,72'sinin 'DSÖ açıklamaları', %0,68'inin 'milli dayanışma kampanyası', %0,64'ünün 'kadın haberleri', %0,38'inin 'aşı gelişmeleri', %0,22'sinin 'turizm' kategorisinde yer aldığı gözlemlenmektedir.

Tablo 7. Yayımlanan Haberlerin Nitelik Bazında Dağılımları

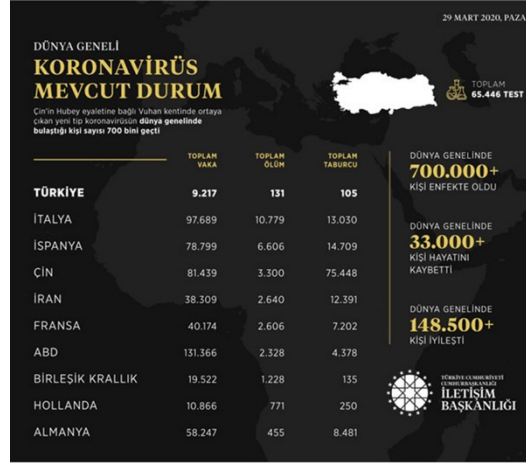
Nitelikler	Milliyet.com.tr (12.03.2020- 12.04.2020)	Yüzde (%)	Birgün.net (12.03.2020- 12.04.2020)	Yüzde (%)
Olumlu	63	%20,60	320	%12,16
Olumsuz	144	%47,05	1.333	%50,70
Nötr	99	%32,35	977	%37,14
Toplam	306	%100	2.630	%100

Milliyet gazetesinin haber portalından yayımladığı haberlerin nitelik bazında dağılımlarına bakıldığında haberlerin %47,05'inin olumsuz, %32,35'inin nötr ve %20,60'ının olumlu nitelikte olduğu gözlemlenmektedir. Birgün gazetesinin yayımladığı haberlere bakıldığında ise haberin %50,70'inin olumsuz, %37,14'ünün nötr ve %12,16'sının olumlu nitelik taşıdığı görülmektedir.

Tablo 8. Yayımlanan Haberlerin Biçimsel Bazda Dağılımları

Biçimler	Milliyet.com.tr (12.03.2020- 12.04.2020)	Yüzde (%)	Birgün.net (12.03.2020- 12.04.2020)	Yüzde (%)
Görsel	165	%53,92	2.441	%92,81
Video	140	%38,90	31	%1,17
Grafik, tablo, haritalama	1	%0,27	158	%6,02
Toplam	306	%100	2630	%100

Milliyet gazetesinin haber portalından yayımladığı haberlere bakıldığında haberlerin %53,92'sinin görsel, %38,90'ının video ve %0,27'sinin grafik, tablo, haritalama şeklinde paylaşıldığı görülmektedir. Birgün gazetesinin yayımladığı haberlere bakıldığında ise büyük çoğunluğu oluşturan %92,81'inin görsel, %6,02'inin grafik, tablo ve haritalama, %1,17'inin ise video olarak yayımlandığı gözlemlenmektedir.

Şekil 7. 'Grafik, Tablo' Örneği (birgün.net/30.03.2020)

Tablo 9. Yayımlanan Haberlerin Kaynak Bazında Dağılımları

Kaynaklar	Milliyet.com.tr (12.03.2020- 12.04.2020)	Yüzde (%)	Birgün.net (12.03.2020- 12.04.2020)	Yüzde (%)
Sanat, spor, iş dünyası	49	%15,03	314	%11,93
Dernek, STK,	7	%2,28	187	%7,11
Tıp alanında uzman	71	%23,20	517	%19,65
Siyasi parti temsilcisi	51	%16,66	570	%21,67
Kamu kurumu temsilcisi	50	%16,33	678	%25,77
Halk	23	%7,51	66	%2,50
Haber ajansları, muhabir	32	%10,45	244	%9,27
Kaynak yok	23	%7,51	28	%10,64
Diğer	0	%0	26	%0,98
Toplam	306	%100	2.630	%100

Milliyet gazetesinin haber portalında yayımladığı haberlerin kaynak dağılımları bakıldığında paylaşılan haberin %23,20'inde kaynak olarak tıp alanında uzman kişilere, %16,66'sında siyasi parti temsilcisine, %16,33'ünde kamu kurumu temsilcisine %15,03'ünde sanat, spor, iş dünyasından kişilere, %10,45'inde haber ajanslarına ve %7,51'inde halkın yorumlarına yer verildiği gözlemlenmektedir. Haberlerin %7,51'inde kaynak kullanılmadığı, 'diğer' kategorisinde ise hiçbir haberin yer almadığı görülmektedir.

Birgün gazetesinin yayımladığı haberlerin kaynak bazında dağılımlarına bakıldığında ise paylaşılan haberlerin %25,77'sinde kamu kurumu temsilcisine, %21,67'sinde siyasi parti temsilcisine, %19,65'inde tıp alanında uzman kişilere, %11,93'ünde sanat, spor ve iş dünyasından kişilere yer verdiği görülmektedir. Haberlerin %10,64'ünde ise kaynağa yer verilmediği görülmektedir. Paylaşılan haberlerin %9,27'inde haber ajanslarına, %7,11'inde dernek, STK kuruluşlarına, %2,50'inde halkın yorumlarına yer verdiği gözlemlenmektedir. Haberlerin %0,98'ine ise 'diğer' başlığı altında yer verilmiştir.

Sonuç ve Değerlendirme

Kriz dönemlerinde habercilik her zamankinden çok daha fazla hayati bir öneme sahiptir. Bireylerin en fazla enformasyona ihtiyaç duyduğu, doğru haber alma ihtiyacı içinde olduğu, dezenformasyonun çok fazla olduğu bir dönemde yapılan haberler gerçek bilgiye erişimde hem toplum düzeni hem de bilgi niteliği bakımından önemlidir. Covid-19 sürecinde de sağlık haberlerinin üretimi ve tüketimi artış göstermiştir ve

buna bağlı olarak gazetelerin haberlerini oluşturma biçimleri tartışılan konular arasına girmiştir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında, Milliyet gazetesinin Covid-19 pandemi ilan edilmeden önce oldukça az haber yaptığı, yapılan haberlerin video içerisinde bir ya da iki cümle şeklinde sunduğu görülmektedir. Birgün gazetesinin haberlerine bakıldığında hem Covid-19 salgınının pandemi ilan edilmesinden önce hem de pandemi ilan edildikten sonra ulusal ve uluslararası gelişmeleri aktardığı görülmektedir. Tüm dünyada olup biten gelişmelere, yurt dışından yapılan açıklamalara, Türkiye içinde Covid-19 ile ilgili tüm gelişmelere oldukça fazla yer verdiği incelenmiştir.

Milliyet gazetesinin 11.02.2020-11.03.2020 tarihleri arasında yayımladığı haberlerin daha çok video ağırlıklı olduğu gözlenirken, Birgün gazetesinin daha çok görsel ağırlıklı paylaşım yaptığı görülmektedir. Bu durum 12.03.2020-12.04.2020 tarih aralığına gelindiğinde değişiklik göstermiş, Milliyet gazetesinin haber sunumunda farklılığa gittiğini görsel ağırlıklı ve detaylı haber paylaşımı yaptığını söylemek mümkündür. Birgün gazetesinin ise yine haber sunumunda değişikliğe gittiğini, grafik, tablo ve haritalama biçimlerine de ağırlık vererek haberleri yayımladığı görülmektedir. Dünyada son durum, ülke bazında vaka sayıları ve Türkiye’de son durum haber kategorilerinde ağırlıklı olarak grafik ve tablo verildiği gözlemlenmektedir. Sağlık haberciliğinde verilerin tablo şeklinde basit bir anlatımla habere aktarılması, verilerin herkesin anlayacağı bir dilde görselleştirilerek haberleştirilmesi oldukça önemlidir. Genel olarak bakıldığında her iki gazete de haber kaynağı olarak tıp alanında uzman kişilere oldukça fazla yer verdiği görülmektedir. Bu durum küresel bir salgın durumunda, bilgilerin güvenilir olarak paylaşılması açısından önem taşımaktadır.

Sonuç olarak incelenen haberlerin alınan kararlar, gündelik yaşamdaki gelişmeler etrafında değişiklik yaşandığı görülmektedir. Küresel çapta meydana gelen ve tüm toplumu derinden etkileyen Covid-19 salgını boyunca haberin niteliklerinde, paylaşım biçimlerinde ve sunumlarında değişikliğe gidildiği, iki haber sitesinde de haber sayılarının artış gösterdiği ulaşılan bulgular arasındadır. Örneklem olarak ele alınan iki gazetenin de haberleri sunma biçimlerinin farklılık gösterdiği görülmektedir. Covid-19 salgını sürecinde uluslararası gelişmeler bireylerin en fazla başvurduğu enformasyon kaynaklarıdır. Buna göre Milliyet gazetesinin Covid-19 salgınının pandemi ilan edilmeden önce yayımlanan haberlerinde bu noktada yetersiz kaldığı görülmektedir. Aynı zamanda kriz dönemlerinde veriye dayalı habercilik ve kaynak kullanımı bilgilerin güvenilirliği açısından dikkat edilmesi gereken bir konudur. İncelenen gazetelere bakıldığında yine Milliyet gazetesinin genel olarak kaynak kullanımının pandemi ilan edilmeden önceki haberlerde oldukça az olduğu görülmektedir. Bu durum Covid-19 salgınının pandemi ilan edilmesiyle değiştiği ve kaynak kullanımının artış gösterdiği görülmektedir.

Kaynakça

- Aslan, R. (2020). Tarihten Bugüne Epidemiler, Pandemiler ve Covid-19. *Göller Bölgesi Aylık Ekonomi ve Kültür Dergisi*, 8(85), 36-41.
- covid19.bilgi.saglik. (2020). T.C. Sağlık Bakanlığı COVID Bilgilendirme Platformu: <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66300/covid-19-nedir-.html> adresinden alındı. Erişim: 6 Haziran 2020.
- covid19.tubitak.gov.tr. (2020). COVID-19 Data Portal: <https://covid19.tubitak.gov.tr/covid19/sikca-sorulan-sorular> adresinden alındı. Erişim: 6 Haziran 2020.
- Çarık, Ş. (2021). Koronavirüs Salgınının Yazılı Basına Etkileri Üzerine Bir İnceleme. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*(6), s. 101.

- Çevikel, T. (2004). Türkçe Haber Siteleri ve Türkiye'de İnternet Gazeteciliğinin Gelişimini Sınırlayan Faktörler. 2. *Uluslararası Communication in the Millenium Konferansı*, (s. 147-163). İstanbul.
- Çöl, M., & Güneş, G. (2020). *COVID-19 Salgınına Genel Bir Bakış (E Kitap)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi. <http://www.medicine.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/121/2020/05/COVID-19-Kitap.pdf> adresinden alındı. Erişim: 1 Haziran 2020.
- Darı, A. (2017). Sosyal Medya ve Sağlık. 21. *Yüzyılda Eğitim Ve Toplum Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(18), 731 - 758.
- Giritli İnceoğlu, Y. (2020). *COVID-19 Pandemisi Ve Medya*. Türk Tabipleri Birliği Covid 19 Pandemisi Altıncı Ay Değerlendirme Raporu. https://www.ttb.org.tr/kutuphane/covid19-rapor_6/covid19-rapor_6_Part73.pdf adresinden alındı. Erişim: 31 Ağustos 2020.
- Gözlem Gazetesi*. (2020). <https://www.gozlemgazetesi.com/>: <https://www.gozlemgazetesi.com/HaberDetay/252/1123785/koronaviruste-yazili> adresinden alındı. Erişim: 6 Haziran 2020.
- Güngör, N. (2016). *İletişim Kuramlar ve Yaklaşımlar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Herman, E., & Chomsky, N. (2017). *Rızanın İmalatı Kitle Medyasının Ekonomik Politikası*. İstanbul: bgst yayınları.
- <https://covid19.tubitak.gov.tr/>. (2020). COVID-19 Data Portal : <https://covid19.tubitak.gov.tr/covid19/sikca-sorulan-sorular> adresinden alındı. Erişim: 6 Haziran 2020.
- Hülür, A. (2015). Yeni Medyada Sağlık Söylemi Üzerine Bir Analiz. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 13(25), 17-42.
- İşsever, H., İşsever, T., & Öztan, G. (2020). COVID-19 Epidemiyolojisi. *Sağlık Bilimlerinde İleri Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 1-13.
- Korkmaz, A. (2009). İnternet Gazeteciliğinin Kamuoyu Oluşumuna Etkisi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 1(2), s. 7.
- T.C. Sağlık Bakanlığı COVID Bilgilendirme Platformu. (2020). Covid19.bilgi.saglik: <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66300/covid-19-nedir-.html> adresinden alındı. Erişim: 6 Haziran 2020.
- Til, A. (2020). Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) Hakkında Bilinmesi Gerekenler. *Göller Bölgesi Aylık Ekonomi ve Kültür Dergisi*, 8(85), 53-57.
- Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA). (2020). *COVID-19 Pandemi Değerlendirme Raporu*. Ankara. <http://www.tuba.gov.tr/files/images/2020/kovidraporu/T%C3%9CBA%20Covid-19%20Raporu%201.%20G%C3%BCncelleme.pdf> adresinden alındı. Erişim: 5 Temmuz 2020.
- Ünker, P. (2020). *Korona Salgını Gazeteleri de Vurdu*. İstanbul: Deutsche Welle (DW) Türkçe. <https://www.dw.com/tr/korona-salg%C4%B1n%C4%B1-gazeteleri-de-vurdu/a-53126860> adresinden alındı. Erişim:31 Ağustos 2021.
- Vural, Z., & Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Yasar University*, 20(5), 3348-3382.

World Health Organization. (2020). *Infodemic*. https://www.who.int/health-topics/infodemic#tab=tab_1 adresinden alındı. Erişim: 31 Ağustos 2021.

Yalçın, S. (2019). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi. https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/125451/mod_resource/content/0/konu15.1.pdf adresinden alındı. Erişim: 30 Ağustos 2021

Ekler

<https://www.birgun.net/>

www.milliyet.com.tr

The Coronavirus (COVID-19) Epidemic and Internet Journalism: A Comparative Content Analysis

Gizem Uyanık (Res. Asst.)

Extended Abstract

The new coronavirus (COVID-19) epidemic, which first appeared in the Wuhan city of Hubei Province of China, spreads all over the world, especially in Europe and America, and as these epidemic spreads, it brings about radical changes in various fields. It is observed that the epidemic that occurs with respiratory symptoms affected the whole world as of the end of 2019. While the uncertainty about the exact effect of the coronavirus, which was declared by the World Health Organization (WHO) on March 11, 2020, as a pandemic, it is observed that the effects of this epidemic are noticeable at a time when globalization is at such a high level. In this context, communication level discussions have gained a new dimension with the coronavirus epidemic. The way of international correspondence and communication changes and it is seen that the local has started to globalize in this plane.

The media has been constantly changing with various developments such as economic, cultural and health around it. The direction of the communication process determines how the media, which is one of the most affected areas of coronavirus, will follow in the process of communicating news in the light of digital developments. Decisions taken in the crisis affecting the whole world determine the state of discourse and presentation of media texts. It is commonplace for a situation that affects the country's agenda to be the continual subject of news texts and to be shared instantly. Internet sites that meet most of the need to receive news in the field of new media today are areas where news is shared and circulated instantly. Accordingly, the aim of the study is whether the changes made in the presentations of the media texts around the decisions taken regarding the new Coronavirus pandemic that affects the whole world. Based on this, it was tried to be determined whether there was any change in the presentation of the news published before and after the World Health Organization (WHO) declared the new Coronavirus pandemic on 11 March 2020 in this study. In this context, the news published on the websites of Milliyet and Birgün newspapers between the dates of 11.02.202 and 11.03.2020 and between the dates of 11.03.2020 and 11.04.2020 were analyzed in 26 analysis categories qualitatively and quantitatively by content analysis method. While these newspapers are included in the sample, the attitudes of the newspapers against the opposition are taken into consideration. The research conducted on the news of newspapers that represent different political lines and have different ideological atmospheres also aims to reveal the current situation in the news texts related to the coronavirus. As a result of the research, it was found that with the announcement of the coronavirus as a pandemic, news published the characteristics, sharing styles and presentations of the news were changed.

The research consists of 4 parts. Under the title of "Coronavirus (COVID-19) Outbreak and Current Situation"; after a short description of the coronavirus epidemic, the spread rate of the epidemic in Turkey and in the world at the time of its first outbreak, the current number of cases, the vaccine developments and the country rankings in terms of the total number of cases and deaths are given. In addition, the precautions taken all over the world and the importance of following up-to-date data were emphasized. Under the title of "Changing Communication Order and Internet Journalism", which is

the second part of the research; With the emergence of the internet and the increase in information technologies, the transformation of modern communication environments has been emphasized. After briefly summarizing the definition of internet journalism, the concepts of health communication and internet journalism are discussed. Under the title of “Research Methodology” which is the part of three research; “Research Method”, “Research Population and Sample”, “Analysis Categories and Definitions” are examined. In this section, it is emphasized on which samples, in which time and date range the research was conducted, and on the research technique. In addition, the categories and definitions used in the research analysis are discussed in detail. In the fourth chapter, which is the last part of the research, the findings of the research; tables, figures and graphs were shared, and each table was analyzed in detail. In the conclusion and evaluation part, the results and evaluation of the study are given.

Keywords: Journalism, Coronavirus, Internet Journalism, Globalization.

Bu makale **intihal tespit yazılımlarıyla** taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

This article has been scanned by **plagiarism detection softwares**. No plagiarism detected.

Bu çalışmada “**Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi**” kapsamında uyulması belirtilen kurallara uyulmuştur.

In this study, the rules stated in the “**Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive**” were followed.

Araştırma tek bir yazar tarafından yürütülmüştür.

The research was conducted by a single author.

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile **çakar çatışması** bulunmamaktadır.

There is no **conflict of interest** with any institution or person within the scope of the study.